

© Arxiu fotogràfic del Consorci del Patrimoni de Sitges

Obra	Nena, de Lola Anglada i Sarriera (Barcelona, 1892 - Tiana, 1984)
Data	Cap a 1925
Material / Tècnica	Pintura a l'oli sobre tela
Mides	51,4 x 42,8 cm / 62,5 x 53,6 x 3,4 cm (marc)
Firma	«LOLA / A.» (angle inferior esquerre)
Col·lecció	Museu de Maricel, Sitges. Dipòsits externs (Fons d'Art de la Diputació de Barcelona), núm. inv. 4

L'obra

Es tracta del retrat d'una nena d'uns deu anys, amb el cabell negre i els ulls clars, que porta un senzill vestit clar de tirants i està tranquil·lament asseguda a l'herba sobre un punt elevat (potser un turonet), amb una actitud relaxada i amb les cames penjant. Al fons, un entorn de camps de conreu, petites masies, alguns arbres i el mar, sota un cel de núvols clars, reforça la lluminositat de la figura central, objecte d'un joc d'ombres a la cara i al cos que connoten un dia assolellat. Les sensacions que imperen són la calma i la serenitat, alhora que la nena ens observa i ens interpel·la en silenci, amb un petit somriure tan sols insinuat.

L'artista

Dolors Anglada i Sarriera, Lola Anglada, fou una pintora, escultora, ceramista, dibuixant, figurinista, il·lustradora i escriptora noucentista. Va començar a col·laborar amb la premsa el 1909, va exposar per primera vegada el 1912 i es va integrar en l'equip de l'editorial infantil i juvenil Muntañola el 1917. En el tombant vers els anys vint va establir relació amb artistes coetanis a París, va publicar la seva primera obra literària a Barcelona i va treballar per a diverses editorials franceses. Tanmateix, la seva projecció pública va prendre un impuls especial a partir de 1924 a Catalunya. Membre de

la Junta Directiva de la Unió Catalanista i sòcia de l'Associació Protectora per a l'Ensenyança Catalana en la dècada dels trenta, es va significar durant la Guerra Civil per la seva col·laboració amb el Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya.

Considerada una republicana separatista i perillosa pel franquisme, el 1939 Lola Anglada es va haver d'amagar. A principis dels quaranta s'instal·là a la casa familiar de Tiana, on a poc a poc va anar recuperant un cert ritme productiu. Als anys seixanta va participar en la represa cultural i va donar la seva important col·lecció de nines a la Diputació de Barcelona, a la qual el 1974 també llegà el seu fons artístic i algunes finques a canvi d'un vitalici i d'un futur museu. Als setanta i els vuitanta, l'artista fou objecte de nombrosos reconeixements públics. Actualment, està considerada una autora destacada de la literatura infantil i una personalitat cabdal de l'art català del segle xx

Data, tema i característiques de l'obra

Aquesta pintura resulta especialment adequada per presentar el projecte *Lola Anglada, escriptora*, engegat pel Museu Romàntic Can Llopis de Sitges el 2021 amb la finalitat de situar l'autora al mapa literari català. La pintura, d'una banda, data d'un

any molt significatiu en la dedicació de l'artista a la literatura infantil, i constitueix, de l'altra, un magnífic exemple de la temàtica i dels trets que la distingeixen.

Tot i que Lola Anglada va fer la seva entrada als espais culturals adreçats als més petits força anys abans (a finals de la primera dècada del segle xx), fou en el context de la diversificació de la vida literària malgrat la dictadura de Primo de Rivera (1923-1929) que optà per focalitzar els seus esforços en els llibres per a infants. El 1925, en l'època en què va pintar *Nena*, va assumir la direcció de la revista per a noies *La Nuri*, al mateix temps que seguia col·laborant en les principals publicacions periòdiques del moment, i va acabar de perfilar *En Peret*, el volum protagonitzat per un nen amb el qual aviat obtindria un èxit detonant. La intensa dinàmica creativa que hi va seguir, amb tres llibres més autoeditats, l'estrena teatral d'*El jardí* meravellós i la il·lustració d'obres originals i traduccions d'autors de primera línia, convertí Anglada en un dels primers noms de les lletres infantils i juvenils catalanes dels anys vint i trenta.

La rellevància de Lola Anglada en la història de la literatura infantil catalana s'explica, a banda de per la seva tasca d'il·lustradora, pel ressò d'uns textos que situen la infantesa en primer pla. El tema principal de *Nena* és, justament, aquest; però no es tracta d'una infantesa qualsevol, sinó de la representació simbòlica, aquí en clau femenina, «d'una Catalunya nova i optimista», com el desembre de 1924 anota l'escriptora al seu dietari inèdit. Vet aquí una figura fàcilment identificable amb una nena catalana per les seves característiques i pel marc en què se situa. La imatge, de fet, fa pensar immediatament en *Margarida*, un llibre també gestat en els moments de producció de la pintura i denotatiu del compromís específic amb el

públic infantil i juvenil femení; un llibre que remet a la consciència de gènere de Lola Anglada, dona independent i feminista *de facto*, primera dibuixant professional del país que parlava dels fruits del seu art com dels seus fills.

Nena és un d'aquests fruits i, a més, presenta uns trets que sintetitzen a la perfecció l'essència del món literari de Lola Anglada: un món ordenat i de proporcions clàssiques, bastit a partir d'una realitat pròxima i familiar (els paisatges catalans, amb els seus habitants i la seva cultura), però idealitzat i meravellós en virtut dels valors civils que, en plena sintonia amb els principis i l'estètica noucentistes, l'autora hi va imbuir. La bondat, la curiositat, l'amabilitat, la generositat, la prudència, l'admiració, la bellesa i la llum configuren l'univers de ficció de l'escriptora, que va concebre, modelar i donar al públic unes històries protagonitzades per uns éssers imaginats que, com la criatura del quadre, inspiren pau i benestar, i representen així, des de l'esfera literària, el futur cap al qual Lola Anglada creia fermament que Catalunya havia de tendir.

Contextualització final

Lola Anglada forma part de la intel·lectualitat que, des dels inicis del nou-cents, en paral·lel al moviment de renovació pedagògica, reconeix la infantesa i la joventut en si mateixes i s'ocupa de la literatura que se'ls adreça per modernitzar-la i dotar-la d'una oferta interessant, alleugerida de la voluntat didàctica predominant fins aleshores. L'obra d'Anglada n'esdevé un exponent paradigmàtic, alhora que hi ressalta per la connexió amb els lectors i per la condició femenina de l'autora, integrant de la primera fornada d'escriptores pròpiament del segle xx. Unes escriptores definides pels paràmetres de la dona moderna i la plena ciutadania política fins a la imposició, per les armes, de la dictadura franquista.

Bibliografia bàsica

ANGLADA, Lola. *Memòries 1892-1984*. Edició a cura de Núria Rius Vernet i Teresa Sanz Coll. Barcelona: Diputació de Barcelona, 2015.

CASTILLO, Montserrat. *Lola Anglada o la creació del paradís propi*. Barcelona: Meteora, 2000.

CASTILLO, Montserrat. *Lola Anglada i l'ideal del llibre*. Barcelona: Diputació de Barcelona - Xarxa de Municipis, 2005.

RIUS I VERNET, Núria; SANZ COLL, Teresa (coord.). *Lola Anglada, poderosa memòria*. Tiana: Ajuntament, 2010.

RIUS I VERNET, Núria. "Lola Anglada. Tres cops perillosa: roja, separatista i republicana", a *Vides catalanes que han fet història*. Barcelona: Edicions 62, 2020. p. 762-767.

Neus Real Mercadal, doctora en Filologia Catalana i professora agregada de la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, actualment en excedència temporal.

Sitges, octubre de 2021

Museu del Cau Ferrat
Museu de Maricel
Museu Romàntic
Palau de Maricel
Can Falç
Fundació Stämpfli

Oficines: carrer Davallada, 12,
3a planta
Edifici Miramar
08870 Sitges
Tel. 93 894 03 64
Fax 93 894 85 29
m.sitges@diba.cat
www.museusdesitges.cat

Ajuntament
de Sitges

Diputació
Barcelona

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura